سارد، بەڵام گەرم. . (1)

لەعنەت. . !!

نوسینی : شێرزاد هەینی
heinisherzad@hotmail.com

ئەویش وەك من دوو زمانی دەزانی، یەكێكیان زمانی دایكو باوكی بوو. دووەمیش زمانی رۆمانی بوو. ئەو سنوورە لەم دونیایە جەنجالە، بویتە ماری رەش، لە گەردەنی ملیونەها كەس ئاڵاوە، بە ئارەزووی خۆی كەی ئارەزووی هەڵسا ژەهری لە جەستەی میللەتان دەكات، لە كاتی پێویست وپرۆپاگەندەش بازرگانی پێدەكات. سنووری نێوان هەنگاریاو رۆمانیا. وەك سەدان سنووری تر، بۆ چەندین میللەت و كەلتوورو كێشەی ناوەتەوە. بەشێكی میللەتی هەنگاری بەرێژەی 10٪ كەوتونەتە ناو خاكی رۆمانیا. هەنگارییەكان ئەگەرچی حكومەتی رۆمانی زمانی خۆیانی فێریكردن، زمانی خۆیان هەر لەبیرمابوو و شانازیان بە زمانەكەیان دەكرد. لە خوێندنی قۆناخەكانی سەرەتایی و ئامادەیی و هەندێ كۆلیژەكانیش بەكاریان دەهێنا. بەلاّم هەر خۆی بە بەختیار نەدەزانی كەوتونەتە ناو ئەو بەشەی ئەم ولاتە، چونكە لە زۆر باشیەكانی ولاتی هەنگاریا بێبەش ببوو. " ماری " دوو زمانی چاك دەزانی. لێرەش وا هێدی هێدی، لەبەر هەرچی بێت زمانی ئەم ولاتەش دەخوێنیّ. بە سۆزەوە دەوام دەكات و كۆششی زۆری بۆ دەكات.

" ماری" بە چاو، بە ئاكاری ماندووی، بە ژان و هەناسەی قوولی زۆری لە ناخیدا شاراوەبوو. بەو زمانە شرەكەی هەردووكمان فێری ببوین لە یەكتری حالی بوین. زۆری راگەیاند، زۆری پێبوو. منیش حەزم دەكرد زۆرتری لێبزانم. دەمویست بزانم بەم تەمەنەی گەورەی خۆی، چۆن گەیشتیتە ئەم ولاتەو ئەم پیاوەی ئێستا مێردیەتی چۆن بویتە نسیبی. . ؟؟!!

ماری لە رۆژانی سەردەمی حكومی شاوشیشكۆدا زۆر ماندوو و زۆر چاوەروان ببوو. لەبەر دو هۆ، وەك هەنگارییەك لەم ولاتەدا كەمیینەیە، وەك رژێمیش گومانی هەبوو. وەك ملیوەنەها خەڵكی تری ئەم ولاتە داماوەی دەستی زۆرداران، چاوەروان بوو. لە راوەستانی ریزی نان وەرگرتنی بە پسولە و لە زۆر رۆژگار و. . و. . بێزاربببوو. كە میللەت راپەری، كۆشك و نهێنی و دەستەلاتی حكومەتەكە رووخا. كە لە رۆژی 24دیسمبەر/كانونی یەكەمی 1989دا كە شاویشكۆو ژنەكەی كوژران، خۆری ئازادی هەلاّت، ئاهەنگ و شادومانی سەركەوتن، درێژەی كێشا. میللەت ئاهەنگی گێرا، هەنگارییەكانی ناو رۆمانیا زۆرتر شادییان نواند. مێردەكەی ئەو لە ناو ئاهەنگ و شادییا، مەستی هەڵبژارد، ئەوەندە مەست بوو هوشیار نەبۆوە. مەستی ئەو خەوتن بوو لەگەڵ شوشە، شادی و ئاهەنگی ئەو چەندین هەفتەو مانگی خایاند. خەڵكی خەریكی بازارو سەرلەنویّ دانانی ماڵی تازەی بوو، ئەو جۆری شەرابەكەی بە

جۆری هەرزانترو خراپتر دەگۆرییەوە. ئەو پارەی دەستی دەکەوت بە ئاهەنگی مەستی دەدا. ئەوەندە سەرخۆش بوو، وەك دەڵێن بەری نەدا. . !!!

" ماری" زۆری لێ پارایەوە و زۆر نوزایەوە. کورە جوان و خورتەکانی هاێنایە دەخیلی، ئەو زۆرتری دەخواردەوە. شەرابی تاڵ و مەزەی ترش و شەوچەرەی مەستی بە هیچ نەدا. لاپەرەی کتێبەکانی رۆژانی خوێندنەوەی کردە چراو گەرمی ساتە بێ کارەبابییەکەیان. قسە خۆشەویستیەکانی، بەرگی جنێوو ئاکاری شەری لەبەرکرد. ئەوەی جوان و ناسك و مقدس بوو، ئاوەگری کرد. دوور کەوتەوە، شەوان نەهاتەوە، رۆژان بۆ ئاژاوە و دامرکاندنی دەردی بێ ئیشی دەگەرایەوە، بۆ پارە داواکردن لە موچەی کەم و پچرپچرەکەی ئەو سەری بە شوقە ساردەکەدا دەکردەوە. کەم سات هەبوو مەست نەبێ، وەك جاران هوشیارو بەئاگا بصت، تا وشە ناسکەکانی جارانیان گص بلصتەوە. بواری نازی جارانی دۆراند، گوڵەکانی کردە درك، لە ماڵەکەی ئەوان سەردەمی زۆرداری هەر مابوو. لە ماڵی وان زۆردارێك رۆیشتبوو، یەکێکی ترو بە بەرگێکی تر پەیدابببوو. ناخۆشیەکان لە ماڵەوە دەربازی دادگابوون، لەسەر مێزە شرەکەی خوانی ساردوسریان گەیشتە سەر مێزی گەرمی دادگا. پاش چەند جار مۆلەت و بوار، پاش ئامۆژگاری و بەدواچونەوە، بریاردرا، ماری و مێردەکەی جیاببنەوە، وەك چۆن لە راستیدا جیاببونەوە، لەسەر پسولەو لەناو خەڵکیش بە رەسمی جیابونەوە.

ماری ئەلقەی خەلاتی زەمانی ئەڤینی فرێ نەدا، رۆژانی خەندەو نازو گیرۆزی لەبیر نەچوو. لەناو دڵ و هەناوییدا بورکانی گر سۆزی جاران هەر بە کلپەو جۆش بوو. ئەویش لەدوورەوە بۆنی خۆلەمێشی سوتانی دەهات، کەم کەم لە دووری وبێ نازی دەتاوایەوە. کوژایەوەو زانیمان مردووە کە زانی من مێردم بەو پیاوە کردووەو بۆ یەکجاری باردەکەم و جارێکیتر نامبینێتەوە. . !!!

قەدەر یان شەر، هەر شەرە. . !!؟؟ ماڵ، بە شەرو ناکۆکی کاوڵ دەبێت. لەیەکێك لەشەرە بەردەوامی ناوچەکە، کۆچ و کۆچباری ئەم پیاوەی ئێستای ماری لە هەنگاریا هەڵقەنابوو، باوکیان قۆلی هەر سێ کورو ژنەکەی گرتبوو، سنوور بە سنوور وەك دێوەرە گەرابوو، گەرابوو بۆ نەوایەکی دوورە شەر، شەری لێ نەبێت، لەمێژ بێت شەری لێ روونەدابێت. سارد بێ، دوور بێ، بێ کەس و خزم و ناسیار، بێ زمان، کەلتوور جیاواز، خواردن و خواردنەوە جیاواز، مەزهەب و رامان دوور. بەس شەری لێ نەبێت. گەیشتە ئەو ولاتەی ئێستای کە لە مێژە شەری لێنەبووە. ئەوان هاتن، پاش چەند ساڵێك شەری دژواری جیهانی دووەم قەوما، ئەم ولاتە بوە کاروان و کەوتە ناو گێژاوەکە و شەری لێ روو نەدا. لە سەردەمی شەری جیهانی دووەمدا نزیکەی نیو ملیون خەڵکی ولاتانی چواردەورەی لەبەر ئاگری شەر روویان تێکرد و شەری لێ روو نەدا. بریارەکەی باوکیان راست دەرچوو. لێرە ژیان و ئارام کاریانکرد، بەلاّم باوکیان زمانی هەنگاریای لە یەخە و بەرۆك و ویژدانی دان.

بە زمانی ئەو، وەك دەڵێت، پیاوەکەم، پیاوەکەی وەك هەر کەسێکی ئەم ولاتە ژیاو ژنی هێناو دوو مناڵیشی بوو، وەك نەریتی باوی ئێرە، ژنەکەی لەو تەمەنەی کە ژیاو لە هەموو تەمەنێك زۆرتر ئیشی پێەتی، لەو تەمەنەی تەنیایی شەوان، ساردی زستانی دوور ناخۆشە، داوای جیابونەوەی کرد. ئەو کە کورو کیژەکەی دوور کەوتنەوەو شوێنەواریان

بوە تلفۆنێك، یان چەژنانەی سەری ساڵ، یان ئاهەنگی چەژنی لەدایكبون. بە ناچاری و بە رەسمی وەك چۆن بە نارەسمی مێردی پێكردبوو، بە رەسمی و بەیەكجاری جیابۆوە.

پیرەمێردی لارو ماندوو، بە نەژاد هەنگاری بێ ژن ناحەوێتەوە. قەلی بەرەلای بەختی ماری لەسەر سەری نیشتەوە. ئەمجارەیان لە كەنیسەو بەپێ مراسیمی ژنهێنانی هەنگارییان ماری مارەكرد. مارەی كرد، چونكە" سامبۆ "، ژن و مێردی بێ مارەبرین هێشتا نەكەیشتیتە ئەو ولاتانە، وەك ماری وتی لە لاپەرەكانی یاساو شەریعەتیان ئەم زاراوە تۆمارنەكراوە.

+ چۆن دەگوزەرێنیت. . ؟؟

+ بۆ كورەكانم دەژیم، ماوە ماوە، ئەوەی لەو پارەی مێردەكەم و لە پارەی ئەم مەكتەبە بۆم دەمینێەوە، بۆیان دەنێرمەوە. . !! پارەكەی رۆمانیا نرخی نییە، پارەی ولاتانی توركیا و هەنگاری زۆر بەهێزترە. خەڵكی بە رەوە بەرەو توركیا بۆ ئیش و كرین و خۆدزینەوە و خۆدۆراندن. . دەچن. یەك كرۆنی سویدی سێ هەزار لەی رۆمانیە. . !!

لە ولاتەكەمان ئازادی هەیە، بەلاّم نان زەحمەتە، موچەی خانەنشینی نییە، سەرمایەداران چاوان دەردەهێنن.

ماری بە نامەو راسپاردەی ناسیارێكی لەم شارە ئەم پیاوەی دۆزیەوە، پیاوەكە بەلەمی تایبەتی راوە ماسی و سواربونی شەپۆلی هەیە. دوا مۆدیلی ئوتوموبێلی لەبنە، خانووەكەی دوو نهۆمەو باخچەكەی بەرمالان و دەرەوەی سەدان رەنگە و جۆرە گوڵی تێدایە. قسەی خۆشەو بە زمانێكی هەنگاری پاراوو شیرین دەیدوێنێت. قەدەر وای كرد. . . . . . !!؟؟ پیاوێكی هاونیشتیمانی سویدی بە نەژاد هەنگاری لەتەمەنی شێست سالاّنی رەبەن. ببێتە هاوسەری ژنێكی هاولاتی رۆمانی بە نەژاد هەنگاری تەمەن لە ژیرەوەی شێست. یان خوێن و نەژاد و زمان و لێقەومانیان بەیەكتری ئاشناكردن.

+ ئێستا بیری رەحمەتی ناكەیت. . ؟؟

(بە ناوو یادی، رەنگی گۆرا، شلەژا. نەیزانی بە چە زمانێك، بە چە شێوەیەك ئەم سۆزە نهێنیە دەرببرێت. چۆن حالیم بكات، خۆشەویستی بە زمان و دەنگ و نوسین جوان تۆمارنابێت. ئەوەندی لە چاو و فرمێسك و ئاكارو زمانە شرەكەی هەردووكمان، خوێندمەوە).

+ زۆر یادی دەكەم، شەرمەزاری گۆری ئەوم. ئەو چەند شەراب و مـن و كورەكانی خۆش دەویست، من زۆرتر، ئەو چەند پەشیمانە، من زۆرتر، ئێستاش لە تەنیایی و لە تەنیشت پەنجەرەیەك، مومێك بۆ گیانی پر خۆشەویستی منی بۆ دادەگیرسێنم. مومەكەو روحی من بەیەكەوە بۆ روحی پاكی دەسوتێن.

چاوە كزو ماندووەكەی بەهێزبوو لە رشتنی باری زۆری ئەشكی گەرم، زۆری هەڵگرتبوو، زۆر بەسەر روومەتە چورچەكەیدا شۆربۆوە.

ئەو دەگریاو منیش لە ناخی خۆمدا لەگەڵ سوتانم بۆ عەشقی پاكی پەشیمانی ئەو هێلی ئەم ریپۆرتاژم دەنەخشاند و لە ناخمەوە وتم: لەعنەت لە. . !!